

Име

Държавно лесничейство "Места", административно попада в РУГ Благоевград. ЛУП 1997 година, ревизионен период 1985-1996 година.

Местонахождение

Територията на ДЛ "Места" е разположена по средното течение на река Места, източните склонове на Пирин планина и западните склонове на Западните Родопи.

В административно отношение, горите на стопанството попадат в землищата на кметствата Гостун, Кремен, Места, Обидим, Осеново, Филипово, от **община Банско**.

На северозапад стопанството граничи с горско стопанство "Добринище", на север - с горско стопанство "Елешница", на североизток - с горско стопанство "Селище" и на юг с горските стопанства "Гърмен" и "Гоце Делчев".

Географско положение

Територията на ДЛ "Места" се състои от два големи комплекса, единият разположен по източните склонове на Пирин, а другият - по западните склонове на Западните Родопи. В долните си части, около река Места, тези два комплекса са изпъстрени с различни по големина земеделски площи.

В най-общ вид районът на горското стопанство е неправилен трапец с най-голяма дължина в посока югозапад-североизток-32 км и най-голяма ширина в посока северозапад-югоизток около 8 км.

Релеф

Релефът на горското стопанство е типично планински. В западната част на стопанството най-високата точка е връх "Мангър тепе" - 2850 метра. Намира се в Народния парк "Пирин". Най-ниската точка тук е водосливът на реките Каменица и Места - 588 м н.в. Районът в източната част на стопанството се отличава със заоблени била и платовидни части. Най-високата точка в тази част е връх "Малък Беслет" - 1790 метра, а най-ниската е водослива на дол Требеш с река Места - 650 метра. Превишението между най-ниската и най-високата точка на стопанството е 2262 метра. Най-общо надморските височини се повишават в западната половина на стопанството в посока от югоизток към северозапад, а в източната половина - от запад към изток. Почти половината от площта на горското стопанство е разположена при надморска височина между 1201 и 1700 метра.

Таблица 1

за разпределението на дървопроизводителната площ според наклона на терена

Степен на наклона	Площ в хектари	%
равно (0-4)	25,5	0,1
полегато (5-10)	447,4	2,6
наклонено (11-20)	3772,6	21,6
стръмно (21-30)	8060,7	46,2
мн.стръмно (над 31)	5158,5	29,5
Общо:	17464,7	100,0

Хидроложки условия

Главната водна артерия е река Места. Тя извира в Рила. След като приема притоците си от районите на Якоруда и Разлог, протича в тесен пролом към полето на град Гоце Делчев. Общо взето реката е с постоянен воден отток, за което допринасят многобройните ѝ притоци на територията на стопанството. По-важните от тях са: десните притоци Безбог, Ретиже, Кременска, Каменица, извиращи от циркусови езера в Пирин и левите притоци Матан дере, Филиповска река, Требеш и река Вищерица.

Геоложки строеж

Районът е изграден от палеоген - южнобългарски гранит, гнайси, кристалинни шисти. Предимно в долната част на района, тези скали са припокрити от горнокредни лавни наслойки и седименти. Около селата Кремен и Обидим се срещат гнайси и кристалинни шисти, изпъстрени с петна от амфиболити и серпентини. Южно от тези села се

разкриват петна от андезити, а непосредствено до река Места се срещат горнокредни пясъчници, мергели, глинести лиски.

Територията на горското стопанство, разположена в Западните Родопи е почти изцяло изградена от южнобългарски гранит от Палеогена. Около селата Гостун и Осеново се срещат Горнокредни пясъчници, андезити и риолити. Източно от село Осеново на места се срещат отделни прослойки от варовик. Непосредствено до река Места територията е изградена от Горен еоцен - пясъчници и конгломерати.

Климатични условия

Съгласно горскорастителното райониране, районът на държавното лесничество попада в Южнокрайграничната горскорастителна област, подобласт Пирин.

Във вертикално направление територията до около 800 м н.в. попада в горскорастителният подпояс на хълмисто-предпланинските смесени широколистни гори. В климатично отношение този подпояс се покрива с климатичния район на река Места от Континентално-средиземноморската климатична област. Зимата е мека, температурите рядко падат под 0°C. Лятото е сравнително горещо, с максимални температури от порядъка на +20°C. Средната продължителност на вегетационния период е около 6,5 месеца.

Частите от горското стопанство с надморска височина 800-1500 м н.в. попадат в горскорастителният пояс на нископланинските гори от бук, ела и смърч. Този горскорастителен подпояс в климатично отношение се покрива със среднопланинската част на планинския климатичен район. Тук зимата е значително по-сурова и продължителна. Лятото е прохладно, а средната продължителност на вегетационния период е около 5 месеца.

Горскорастителният подпояс на среднопланинските гори от бук, ела и смърч с надморска височина 1500-1900 м, в който е разположена част от територията на стопанството, съвпада с високопланинската част на планинския климатичен район. Зимата е много дълга - в продължение на кръгло 5 месеца дневните температури се задържат под 0°C. Лятото е късо и хладно, което определя къс вегетационен период с продължителност около 3,5 месеца.

Територията на Народния парк "Пирин", която общо взето е над 1900 м н.в., е разположена в горскорастителния пояс на горнопланинските смърчови гори. Тук вегетационният период е не по-дълъг от три месеца.

Данни за температурата на въздуха и за количеството на валежите са представени съответно в *Таблица № 2* и *Таблица № 3*.

Таблица № 2
за температурата на въздуха

Климатичен район с надморска височина в метри	Средна месечна температура	Средна годишна абсолютна минимална	Средна годишна абсолютна максимална
Долина на река Места (600-800 м н.в.)	8,5 / 11	-19	+36
Планинска част: среднопланинска част (800-1500 м н.в.)	2 / 8,5	-21	+32
високопланинска част (1500-1900 м н.в.)	-3 / 2	-25	+23

Таблица № 3
за количеството на валежите

Климатичен район с надморска височина в метри	Сума валежи годишно в мм	Месец с максимална валежна сума	Месец с минимална валежна сума
Долина на река Места (600-800 м н.в.)	620-780	XI	VIII
Планинска част: среднопланинска част (800-1500 м н.в.)	700-1100	XI	VIII
високопланинска част (1500-1900 м н.в.)	1100-1200	XI, XII	VIII

Почви

На територията на лесничейството се срещат следните типове почви: кафяви горски, канелени и планински тъмноцветни.

Таблица № 4

за разпределението на дървопроизводителната площ по почвени типове

Типове горски почви	Площ в ха	%
Канелена излужена	2010,3	11,5
Кафява горска тъмна	1756,6	10,1
Кафявагорска преходна	10796,4	61,8
Кафява горска светла	1550,7	8,9
Планинска горска тъмна	1350,7	7,7
Всичко:	17464,7	100,0

В по-голяма, или в по-малка степен от ерозия са засегнати кръгло 17% от общата площ на горското стопанство, а от дървопроизводителната 12,2%. Общо взето ерозионни процеси са се развивали и се развиват в момента в долните части на стопанството, с надморска височина до около 1000 метра.

Растителност

Голямата разлика във вертикалния профил, многообразието на теренните форми, а така също и човешката дейност определят голямото видово разнообразие в района на горското стопанство. Срещат се общо 27 дървесни вида, които формират многобройни комбинации помежду си.

Най-голямо е видовото разнообразие в подпояса на хълмисто-предпланинския пояс на смесените широколистни гори. В този подпояс се срещат 12 дървесни вида, които образуват помежду си 30 типа насаждения. Най-разпространени са смесените бялборово-зимендъбови насаждения, бялборово-черборовите и черборово-бялборовите. Сравнително не голяма е площта на чистите насаждения и култури от черен бор, бял бор, зимен дъб, кестен, елша.

С увеличението на надморската височина видовият състав намалява. В подпояса на нископланинските гори от горун, бук и ела, насажденията са предимно чисти и смесени от бял бор, чер бор, бук, единично зимен дъб. Производителността на насажденията е добра. Състоянието им общо взето е също добро, но се срещат и насаждения, в които възобновителните процеси протичат в нежелана посока, или са незадоволителни.

В следващият по надморска височина подпояс на среднопланинските гори от бук, ела и смърч, преобладават смесените насаждения от бял бор, смърч, бяла мура, по-рядко в състава на насажденията се среща и бука, а също така единично и елата. Както състоянието, така и производителността на дървостойките са задоволителни.

В най-високите части на стопанството, видовият състав се свежда до смърч, бяла мура и бял бор, които формират помежду си предимно смесени дървостойки с различно участие в състава на два, или на трите дървесни вида.

На територията на горското стопанство са създадени около 1700 ха култури. Преобладаващата част от създадените култури са чисти бялборови. В по-малка степен културите са черборови. Съвсем незначителна е площта на култури от други дървесни видове - смърч, дугласка ела, кестен.

Таблица № 5

Разпределение на площта по дървесни видове

Дървесни видове	Сегашен състав		Бъдещ състав	
	Залесена площ в ха	в %	Залесена площ в ха	в %
Бял бор	9051,6	54,0	7561,2	45,1
Смърч	776,0	4,6	2059,8	12,3
Черен бор	2078,7	12,4	2449,6	14,6
Ела	127,3	0,8	577,4	3,4
Бяла мура	704,8	4,2	729,6	4,3
Дуглазка ела	1,5	-	1,9	-
Клек	528,9	3,1	528,9	3,2
Бук	1313,3	7,8	1817,5	10,9
Зимен дъб	1757,5	10,5	815,8	4,9
Благун	101,4	0,6	42,3	0,2
Габър	12,1	0,1	2,2	-

Дървесни видове	Сегашен състав		Бъдещ състав	
	Залесена площ в ха	в %	Залесена площ в ха	в %
Ясен	1,0	-	-	-
Трепетлика	12,4	0,1	5,1	-
Бреза	3,3	-	0,4	-
Мъждрян	3,4	-	0,7	-
Орех	0,5	-	0,4	-
Акация	28,8	0,2	33,1	0,2
Келяв габър	105,4	0,6	46,2	0,3
Върба	0,8	-	-	-
Воден габър	119,4	0,7	44,7	0,3
Джанка	0,7	-	0,7	-
Черна елша	35,6	0,2	28,6	0,1
Кестен	4,3	-	7,6	0,1
Клен	2,9	-	2,9	-
Леска	0,4	-	0,2	-
Сребролистна липа	1,0	-	17,1	0,1
Череша	0,2	-	0,5	-
Планински ясен	0,7	-	-	-
Киселица	1,1	-	1,1	-
Слива	0,5	-	-	-
ВСИЧКО	16775,5	100,0	16775,5	100,0

Характеристика на горския фонд

Площта на държавно лесничество "Места" към 31.12.1996 година е 19925,1 ха, включително площта на пасищните дялове. От тази площ предмет на устройството са 17439,4 ха, а 2485,7 ха - са по проекта на Народния парк "Пирин" - 1993 година.

На територията на горското стопанство няма предоставени площи на други ведомства, включително на бивши земеделски кооперации и други сдружения. За горите, създадени върху площи от поземления фонд (ССФ), е бил разработен през 1985 година отделен лесоустройствен проект. Във всички таблици, отнасящи се до общата площ на лесничеството, площта на НП "Пирин" е включена.

Залесената площ на стопанството е 16775,5 ха – 84,2% от общата площ. Площта на естествените насаждения е 12498,0 ха - 63,3%, на културите 3748,6 ха - 19,0% и на клека 528,9 ха - 2,7%. От незалесените производителни подотдели, най-много по площ и по брой са голините – общо 613,2 ха или 3,1%. От недървопроизводителните подотдели най-голяма площ имат нелесопригодните голини - 778,4 ха - 4,0% от площта на горското стопанство. Най-многобройни са поляните с обща площ 501,6 ха. Сравнително по-голямо площно участие имат още нелесопригодните площи, обрасли с дървесна и храстова растителност - 311,0 ха и скалите 393,8 ха.

Таблица № 6

Разпределение на общата площ по вид на земите

Вид на земите	Площ в ха	%
Залесена площ (в тч клек)	16775,5 (528,9)	84,2 (2,7)
Незалесена дървопроизводителна площ	689,2	3,4
Недървопроизводителна площ	2282,2	11,5
Горски пасища	178,2	0,9
ОБЩО:	19925,1	100,0

Таблица № 7

Разпределение на общата площ по вид на горите

Вид на горите	Площ в ха	%
Иглолистни	15947,9	80,0
Широколистни високостъблени	1188,6	6,0
За реконструкция	2472,2	12,4
Издънкови за прерастване	316,4	1,6
Издънкови за превръщане	-	-
Нискостъблени	-	-
ВСИЧКО:	19925,1	100,0

Разпределението на горите и голите горски площи по групи гори и функции е дадено в Таблица № 8.

Таблица № 8

Разпределение на общата площ по групи гори и функции

Групи гори	Иглолистни		Широколистни		Всичко	
	обща площ	залесена	обща площ	залесена	обща площ	залесена
ДС Функции	13266,6	12220,6	3312,4	2880,5	16579,0	15101,1
Защитни	119,0	72,6	350,2	103,3	469,2	175,9
Рекреационни	-	-	-	-	-	-
Защитени	2417,1	1239,2	87,7	65,4	2504,8	1304,6
Други	149,3	149,3	44,6	44,6	193,9	193,9
Общо ЗРЗТ	2685,4	1461,1	482,5	213,3	3167,9	1674,4
Общо ДСФ+ЗРЗТ	15952,0	13681,7	3794,9	3093,8	19746,9	16775,5
Горски пасища	-	-	178,2	-	178,2	-
ОБЩО	15952,0	13681,7	3973,1	3093,8	19925,1	16775,5

Общо през ревизионния период от всички видове сечи са реализирани 338468 куб. м или 89,4% от предвиденото по лесоустройствен проект – 378372 куб. м. Средногодишният размер на ползването от стояща маса (с клони) е 28205 куб. м. Размерът на ползването от главни сечи е 216472 куб. м или 86,1% от предвиденото по ЛУП, а от отгледни и санитарни сечи е 121996 куб. м или 96,1%.

Санитарно състояние на гората

Санитарното състояние на горския фонд е много добро. През ревизионния период повреди от насекомни вредители има в малки размери. Най-силно нападение от борова процесия е имало през 1995 година, когато са третирани чрез напръскване от въздуха 200 ха.

В последните години проблем за горското стопанство са масовите снеговали и ветровали в бялборовите култури, щетите от които са значителни. В момента площта на засегнатите дървостои е кръгло 460 ха, с дървесен запас 87535 куб.метра и очакваеми загуби на дървесина - 9410 куб.метра.

Странични ползвания

Видът и количеството на реализираните странични ползвания е посочен в таблицата.

Таблица № 9

За страничните ползвания

Странични ползвания	Мярка	Предвидено по ЛУП (1985-1996) средногодишно	Реализирано средногодишно
Паша - площ	хектари	21290	8107,6
Едър добитък	брой	5672	450
Дребен добитък	брой	29417	10750
Сено	тона	-	78,4
Смола	тона	42,5	13,5
Горски плодове	тона	20	20
Гъби	тона	30	7
Билки	тона	15	13,4
Други	тона	-	21

Основно странично ползване за изтеклия ревизионен период е пашата на добитък. Разрешената за паша площ (средно годишно 8108 ха) е два пъти по-малко от проектната. Броят на пускания на паша добитък, както едър, така дребен също е значително под предвидения по проект, средно годишно по 450 глави едър и по 10750 глави дребен добитък. До средата на ревизионния период количеството на добитъка пускан на паша е сравнително голямо, но след 1990 година то рязко намалява.

Добити са значителни количества сено, смола, горски плодове, гъби, билки и други.

Както при пашата, така и при другите странични ползвания добивът рязко намалява след 1990 година.

Лечебни растения

Няма данни.

Видове от “Червена книга на НР България” и защитени от закона

Няма данни.

Лов и риболов

Извършената през ревизионния период ловностопанска дейност е анализирана в изработения ловоустройствен проект, изготвен от специалист ловоустроител.

Защитени територии

Защитените природни територии на територията на лесничейството са:

Народен парк “Пирин”, обявен със заповед №3011/30.09.1979 година и разширен със заповед № 1036/17.11.1987 година, с обща площ 2485,7 ха, от която залесена 1303,6 ха.

Резерват “Юлен”, обявен през 1995 година с обща площ 107, 3 ха от площта на парка.

Природна забележителност “Перостията”, обявена със заповед № 1187 от 19.04.1976 година с площ 0,5 ха, незалесена.

Природна забележителност “Сватбата”, с обща незалесена площ 13,1 ха, обявена със заповед № 1187 от 19.04.1976 година на МГГП.

Природна забележителност “Черната скала”, с обща незалесена площ 3,5 ха, обявена със заповед № 1187/19.04.1976 година на МГГП.

Историческо място “Вапата”, с площ 4,3 ха - намира се в НП “Пирин”, обявено със заповед № 357/9.02.1973 година на МГГП.

Историческо място “Момина кула”, с обща незалесена площ 1,0 ха, обявена със заповед № 1634/27.05.1976 година на МГГП.

Историческо място “Шарени скали”, с обща и залесена площ 1,0 ха, обявено със заповед № 1122 д.в. бр.6 от 1964 година.